

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer csütörtökön és vasárnap.
 Á r a :
 Egész évre . . . 6 ft. — kr.
 Félévre 3 ft. — kr.
 Negyedévre . . 1 ft. 50 kr.
 A szerkesztő irodája:
 Nagypiacz 322 szám.
 Lakása: Bolgárszeg 1425 sz.

NEMERÉ.

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

4 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden igtatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknek alkalmuk szerint. — Hirdetések fölvetetnek a szerkesztőségénél.

A „Reform“ a királyföld rendezéséről.

Közöljük a fentnevezett derék Deákpárti lapnak nézetét a királyföld rendezése felől. Osztjuk is nézeteit két kivétellel.

Egyik az, hogy a kérdés nem helyesen van így feltéve, hogy Erdély magyar legyen-e vagy oláh. Egyetlen helyes álláspont az, hogy Erdélyben magyar, oláh, szász, német szeretett hazát találjon; és ezt mindenik a közös magyar hazára iránti hű hazafi érzéssel érdemelje ki.

A másik kifogásunk az, hogy a szász különleges egyetem semmiképp fenn nem tartható a nélkül, hogy az állam egysége ne csorbuljon s a nélkül, hogy ezen szomorú emlékü testület alkalom akad után ki ne nyitja kezét politikai befolyás után.

Egyebekben osztjuk az itt következő jeles cikket.

Napról napra mindinkább ki kezd derülni, hogy azon öt év alatt, mely államiságunk viszonyterése óta telt, igen keveset tettünk a magyar állam nemzeti egységének biztosítása és teljesítése mellett. Bárhova tekintünk, mindenhol hézagokat, vesztett pozíciókat fedez föl szemünk. Mint tisztában kezd előttünk állni azon szomorú igazság, hogy a magyar faj, a magyar nyelv állami uralmának kétségtelen megállapítása nem foglalt helyet vezérlő államférfiaink politikai terveinek pontozatai közt.

Midőn parlamentünk legközelebbi ülésében elő fog terjesztetni a királyföld rendezéséről szóló törvényjavaslat, lehetetlen, hogy ez eszmék ne ébredjenek bennünk. Kell-e mondanunk, hogy Erdély mi a magyar embernek? Daczára annak, hogy a statistika kegyetlen adatai bizonyítják, miszerint Erdélynek vannak részei, melyek magyarok csak voltak, daczára e kínos valóságnak — és talán éppen azért annál hőbbben — érezzük azon varázst, mely a bérczes hantot a magyar korona legdrágább gyöngyvé teszi előttünk. Mennyi édes, fájdalmas emléke multunknak fűződik e földhez!

E panaczeája a magyar nyelvnek és művelődésnek a hanyatlás legsötétebb évtizedeiben; ez utolsó menhelye a magyar függetlenségnek; a tiszta magyar szellem e szűk, de annál bensőbb, hivebb empórium: miért ne vallanók be, hogy részrehajlók vagyunk iránta való érzéseinkben, és szinte féltékenyebben őrizzük, féltjük fejlődését, mint a magyar haza bármely más pontját.

Pedig e fejlődés a forradalom óta nem kedvező a magyar elemnek és kulturának; magyar részről inkább védő, mint hódító, inkább konzerváló, mint terjeszkedő.

Nevezük nevén a gyermeket; a mi Erdélyt két táborra osztja, az a kérdés magyar vagy oláh? E rideg alternatíva között kell választani; külön, harmadik aspirációknak ott nincs helyök. Ezt az igen egyszerű, uton utfélen hallható igazságot — melynek konsequentíáit azonban nem szokták vonni, meg kell fontolnia kormányunknak és törvényhozásunknak, meg a szászoknak. És meg kell érteniök, hogy Erdély, ez a valóban utolsó örállomása az európai kulturának, melyet itt a magyar képvisel, legkevésbé sem az a hely, hol fiók Germániát lehetne nyitni. Itt választani kell nyugat és kelet közt, magyar kultúra és dákoróman bárbság közt: harmadik nincs. Külön szász nemzet léte, a mióta elsodortattak a történelmi törvény sorompói a nemzetiségi törekvések féktelen áradatai által, nem képzelhető és nem lesz. Az ellenkező fölfogás képtelenség, melynek árát megadhatja ugyan másod sorban a magyar, de első sorban és közvetlenül maga az erdélyi szász.

A dolgok illetően fölfogásának, mik a gyakorlati következtetései? Első sorban az, hogy a

szász status in statu-nak meg kell szünnie, hogy a szász föld alkalmazkodjék azon állami közgazdasági szervezethez, mely egész Magyarországra a Királyhágon innen és túl, mérvadó és végre, hogy ez intézmények keretén belül fogja föl helyzetét és az intézmények formáit oly szellemmel elevenítse meg, mely a magyar államiság szelleme.

E legutóbbi posztulátum nem függ se törvénytől, se kormánytól, sem intézményektől. — Függ a szászok hazafiságától, bölcsességétől és kellő öntudatra ébredt létföntartási ösztönétől.

Hanem a többi követelmények teljesítése a magyar kormány és törvényhozás belátásától és erélyétől függ.

A szász közigazgatási szervezet megállapításánál döntőnek kell lenni azon utnak és módnak, melyet a magyar s erdélyi közhatóságok rendezéséről szóló törvény elénk szab.

Mint fentebb mondók, status in statu, szász állam magyar földön ma már képtelenség. 1848 óta eltöröltünk annyi történelmi jogositványt, lerontottunk annyi történelmi alkotványt, melynek eltörlése, lerontása egyenest fajunk érdekeivel ellenkezett; hogy egyszer, midőn államunk homogenitását gátló különállásról van szó, legyen szabad szóba állanunk históriai pretenziók és középkori privilegiumok álláspontja körül.

A szászok csak úgy férhetnek a törvény-szabta formákba, mint az ország többi polgárai. Az adminisztratív önkormányzat igényeinek un-tig eleget tehetni székeikben és szabad városaikban. Külön nemzetiségi avagy politikai aspirációkra az államnak törvényes tért és kifejezési formákat adnia nem szabad.

A kérdés illetően megoldásának mindamellett egy gyakorlati nehézsége van. A szász „nemzeti“ vagyon kérdése az. Van több millióra rugó érték, alapítványi tőkékben, kórházak, árvaintézetek, muzeum, iskolaalapok stb. képében, melyek hasznélvezete megilleti az összes szász-ságot, vagy helyesebben, most, midőn e fogalomnak, mint politikai fogalomnak megszűnnie kell, az eddig ugynevezett szász székek összes lakosságát, a mi nem oly lényegtelen megkülönböztetés, mint első pillanatra látszhatik.

Ez a vagyon, minthogy többféle közoktatás- és művelődés-, közegészség- és jótékony-sági intézetekkel kapcsolatos, bizonyos központosított kezelést kíván, mely magát egész rendes adminisztrációvá növi ki.

E tény pedig, melybe csaknem magánjog természetű jogezimek is belejátszanak, tekintetbe venni és vele számolni kell. Bármennyire kívánjuk a törvényhozástól, hogy a szász földet szorítsa azon közigazgatási keretbe, melybe egész Magyarországra el tud férni, mégis meg kell engednünk, hogy legyen egy bizonyos kivételes központi közeg, mely e vagyont s a vele kapcsolatos ügyeket kezelje.

A kormány javaslata, mint értesülünk, ily közegnek akarja továbbra föntartani is az eddigi szász univerzitást.

Am tartsa meg. Nem viseltetünk semmi rokonszenvvel az intézmény iránt, mely a közel mult provizóriumok alatt oly sokat tett a speciális, szeparatistikus szász törekvések fejlesztésére. Góczpontja volt ezeknek, valamint vezérek az univerzitás feje a szász nemes Conrad Schmidt, ki jelenleg Bécsben élvezi nyugdíját.

De minthogy az univerzitás már megvan: hadd szolgáljon a szükségelt közegül. Csakhogy megkivánjuk azt, és velünk bizonyára mindenki, ki igaz barátja a magyar államnak, hogy ez a hatóság ne legyen más, mint pusztán az elsorolt teendők végrehajtója. Kezelje a szász alapokat: ezen kívül semmi rendeltetése és célja. Reorganizációjának olyannak kell lenni, hogy multakba való pretenziókról, politikáról, köz-kormányzatról s egyéb olyan dolgokról, me-

lyekbe avatkozni ez érdekes testület oly nagy hajlamot tanusított, természetesen szó sem lehessen. Így azután belenyugodhatunk létezésébe mi is.

Mert azt kinyilatkoztathatjuk a főnforgó esetben és mindenkorra: csak oly határozottan s erélyesen fogunk megtámadni mindenféle szeparatistikus, s azért alapjában magyarellenes törekvést, mely saját pártunk keblében és mintegy a létező viszonyokkal diplomata módon megalakulva akar érvényesülni, mint megtámadjuk azt, mely nyiltan vallja magát a főnálló rend s a magyar nemzet ellenségének.

„Germanizálás az iskolában“ czimű cikkünket mondhatni az egész pesti sajtó átvette, teljesen osztván nézeteinket és felszólítván a kormányt, hogy a jelzett abnormitáson segítsen. —

A „Kronstädter“ is utánközli, közbeközbe szokott éhletlen és idétlen felszólalásaival tarkázva.

Ezek a felkurjantások juttatták eszünkbe, hogy cikkünkben kifelejtettünk valami lényegest t. i. a medgyesi szász földmives iskolát.

A dolog tehát úgy áll, hogy Erdélyben nem két, hanem három német nyelvű földmives iskola van, az egyetlen magyarral szemben. Annál ékeesebb.

Ez alkalommal ismételjük azon kérdést, melyre a „Kronst.“ még nem felelt: Igaz-e az, hogy az itteni szász földmives iskola évi költségvetése 8000 frt.; s hogy ezen iskola két osztálya közül a másodiknak összesen 4 hallgatója van: következőleg, hogy ezen szász csemeték mindenikének évi tanítatása kereken 1000 frtba kerül?

Végül a „Kronstädternek“ azon henczegésére, hogy állítsanak a székelyek is akár 20 földmives iskolát, ő nem bánja, — csak annyi megjegyzésünk van, hogy ilyen büszkén beszélni akkor lehetne, ha a kérdésben lévő szász iskolákat szász urak a saját zsebökből állították volna.

Köztudomásulag azonban mig a magyarság csaknem minden vidéken áldozott és áldoz folyvást saját iskolái fentartására, — a szász uraknak nem igen szokásuk saját zsebökből hozni áldozatot: hanem tart magának német iskolákat olyan közvagyonból, a melyhez másnak is legalább olyan joga volna, mint neki. S még henczeg is vele.

A királyföldi egyetem első ülése.

Az egyetem nov. 11-én kezdé meg ülését. Hallgatók voltak elegenden, hanem az egyetemi küldöttek közül sokan hiányoztak. Az előértekezleten Schneider K. indítványára abban állapodtak meg, hogy a comes megnyitó beszédére senki sem mond válaszbeszédet, miután az egyetem született szónoka, a segesvári első küldött nincs jelen.

A comes meghívván, 11 órakor nyitá meg a gyűlést; beszédében előadja, hogy tavaly főleg azért nem hívta egybe az egyetemet még egyszer, mert „a nemzeti pénztár budgetje nem készíthetett el.“ Ez okból a tavalyi előirányzat alapján kelle gazdálkodni. Számos nehézséggel kelle megküzdnie, mert az állam visszavette a fogarasi uradalmat, a mi a bevételek sorát nagyon alterálta; másfelől is lehetett tartani: valjon a töke apasztása nélkül lehet-e teljesíteni a felvállalt kötelezettségeket. A lehető megtették; most az egyetemen a sor ez eljárást megbirálni, megvizsgáltatni úgy az 1871-ki, mint a jelen költségeket illetőleg.

Továbbá az egyetem feladata, megállapítani a budgetet 1873-ra. Az előirányzatból ki fog tűnni, hogy az állapot javult, a kötelezettségek teljesíthetők tökéapasztás nélkül, nemcsak a nagy iskola-alapítvány évi

28000 frtnyi hátralékát lehet törleszteni, hanem ha kell, a 132000 frtra menő összeget azonnal és egyszerre le lehet fizetni.

A comes hangsúlyozza, hogy az összehívó iratban ép ezt jelölte volt ki az egyetem főfeladatának; ma elmondhatja, hogy erre a módot feltalálták: a vagon épen marad, a tartozások mégis mind törleszthetők. Felhívja tehát az egyetemet, vizsgálja meg az előterjesztéseket s hozzon e tárgyban határozatot; egyúttal azonban fordítsa figyelmét arra is, hogy e vagon épsége kifelé is biztosítsassék. E feladat megoldásának fontosságát senki sem fogja félre ismerni; kívánja, hogy ez minden irányban sikerüljön. Ő maga teljes odaadással és tárgyilagossággal fogja a tanácskozássokat vezetni; kéri gyámoltságát. Ezzel az egyetemet megnyitja. (Éljenezés.)

Elnök felszólítja az egyetemet, válaszszák meg az igazoló bizottság tagjait. Gebbel Ferencz indítványára a tagok kinevezése az elnökre bizatik. Mire elnök Heidendorf (medgyesi), Bologa (szászsebesi) és Pildner (köhalmi) küldötteket nevez ki az igazoló bizottságba. Ide nyújtatnak be a választási jegyzőkönyvek; az igazolásról a következő ülésben tesznek jelentést.

Miután Szabenszék, Segesvár város és szék küldöttei nem valának jelen, a második gyűlés esztőtörkre tüzetett ki, mikorra napirendén lesz: 1) a választások igazolásáról szóló jelentés; 2) az egyetem megalakulása s ezzel kapcsolatosan Schneider egyik indítványa; 3) Schneider azon indítványa, hogy Seivert Gusztáv senator munkája, melyet ő az egyetem megbízásából írt: „Adatok és okmányok a szász nemzeti egyetem törvényes állásáról, hatásköréről” — a magyar képviselőház tagjainak ingyen küldessék meg. Ezzel a gyűlés eloszlott.

A szász nemzeti egyetem november 14-iki gyűlése.

Conrad Mór szász nemzeti ispán a gyűlést 33 képviselő jelenlétében megnyitván, Schneider Károly jegyző felolvassa a nov. 11-iki jegyzőkönyvet, mely jóváhagyatik.

Pildner Frigyes jelentése szerint 34 képviselő igazoltatik. Elnök erre a gyűlést constituálnak nyilatkoztatja ki.

A tárgyalás és határozathozatal alá jövő ügydarabok megvitatására jelentés tétel mellett egy bizottság küldetik ki Bruckner, Schneider, Schochterus, Binder, Schreiber, Müller, Bathes, Roll, Zamminer, Macellariu, Dobó, Viad, Pildner és Nagy személyeiben.

Schneider javaslatára, hogy Seiwertnek a szász nemzeti egyetem hatásköréről szóló munkája az országgyűlés tagjai közt kiosztassék, Macellariu tudni kívánja, hogy indítvány tevő javaslatát mivel indokolja, az elhamarkodást kerülni kívánja, s azért ezen műben elősorolt adatok hitelességének megvizsgálására egy 7 tagu bizottságot kíván kiküldeni. Müller pártolja Schneider indítványát. Hannia csak azon esetben hajlandó Schneider indítványához csatlakozni ha az előbbi egyetemi gyűlésekben ezen okiratoknak hitelessége netalán kimondatott volna.

Schneider fejtegeti, hogy ezen mű nem kritikai tárgyalás, hanem okiratok hű másolata, egyébként a nemzeti egyetemre semmi felelősség nem háromlik abból, hogyan itélik meg e művet. Szavazásnál Schneider indítványa általánosságban elfogadtatik.

Pontonkénti tárgyalás alkalmával Dr. Theil indítványozza, hogy ezen műből 80 példány küldessék Pestre, s egy szász képviselő kéressék fel, oda működni, hogy ezen 80 példány az országgyűlés tagjai közt ingyen kiosztassék. Schneider ebbe beleegyezik, miután ezen műből csak 120 példány áll rendelkezés alatt. Macellariu minden országgyűlési képviselőnek ohajt egy példányt ezen műből juttatni. Schneider azon véleményben van, hogy jobb ha 80 átolvasta, mintha a maga idejében senki se olvassa, mert a mű újbóli kinyomtatásáig a királyföld rendezése az országgyűlésben elintéztést nyerne.

Dr. Theil indítványa, valamint a Schneiderféle javaslat további pontjai elfogadtatnak.

Közelebbi gyűlés e hó 18-án, reggel 10 órakor.

A királyföldről

a „K. K.” egyik közelebbi számában ekép nyilatkozik:

Tudja minden erdélyi ember, mennyire dicsekesznek a mi királyföldi százsaink cultur-vezérségökkel, s hogy abból másnak báresak csekély részt is átengedni, mily kevéssé hajlandók.

Nem akarom ez uttal azt vizsgálni, az érdem hányadrésze illeti meg a szász atyánkfiait? lelkiismeretesen figyelve a mérleg nyelvére; hanem azt tartom, hogy az efféle ügyben meg kell hallgatnunk a mások véleményét is.

A románok egy részét ott találták a százsok bejövetelekkor a Királyföldön, s azután oda telepedettek is régebbi szomszédaik, mintsem egymást közlel meg ne ismerhették volna

Az ó-százsok legújabb planuma az, hogy fen Pesten rendre járva minden tekintélyes államférfiut, minden befolyásos kört, felvilágosítás ürügye alatt arra izgassanak, hogy a Királyföldet illető törvényjavaslat behatód megfontolás alá vétessék, ha lehet, még a miniszterium kebelében; ha ezt elérni nem lehetne, legalább egyelőre a képviselőház asztalára minél későbbre kerüljön.

Ó-százsaink ismerik az idő becsét, s azt reménylik, hogy ha a nov. 11-én megnyitott egyetem hangosan kezd zakatolni, s a tvjavaslat akkor még nem lesz a ház kezébe — utóvégre még az is elérhető, hogy a N-Szebenbe gyűlt universitás ismét tanácskozhatik a Királyföld újraszervezéséről, a midőn is tanui lennének a legesodálatosabb unanimitásnak.

Körülbelöl ezt sejtik királyföldi román testvéreink. Ezért a józan mérsékelték organuma a „Tel. Rom.” is aggodalmasan vázolja a türetlen állapotot. Sőt a szász culturali missió miként teljesítésével sines megelégedve.

Elmondja például e lap, mily nagy többségben vannak a románok a Királyföldön; mily áldott terei, erdői, legelői vannak e földnek s hogy ép ez ország-rész lehetne iparos raktára a dunai nagy kereskedésnek. S a „T. R.” még is csak egy ily keletet lát, Brassót, hol románok, örmények, izraeliták üzik a kereskedést. Szóval a „Királyföld” nem gyarapodik, nem fejlődik, bár szabadsága régi, cultureleme régi, helyzete, földje jó. A „T. R.” ennek okát abban találja, hogy a százsok bejövetelek óta mindig arra igyekeztek, hogy minden körükbe eső kincset ládáikba gyűjtsenek; a románokat elzárták a közös birtoklástól, sőt a mesterségek tanulásától és kereskedéstől is; s e nyomást a románok még ma is érzik. Szerinte az állapot gátolja a Királyföld culturali kifejlődését s gátolta századok óta az, hogy a százsok szűkkeblűsége kínai fallal vette körül a Királyföldet és így kiált fel: „e particularism rontotta meg az országot (Erdélyt) s folytatva végveszélybe döntötte.” A százsoknak tulajdonítja a „Tel. Rom.” azt is, hogy a románok ipar és kereskedésben hátramaradva, potom árért viszik át a határon nyers termékeiket, hogy azután saját szükségletükre tizszeres áron vásárolják vissza mint gyártmányokat; míg — ugymond mindenki azon gondolkozik, hogyan lehessen az ifju nemzedéket korszerűleg nevelni, a szász most is azon töri fejét, hogyan lehetne az idő kerekét megállítani.

A „Tel. Rom.” vázlata tagadhatlanul tuloz; de

abban igaza van, hogy a királyföldi jelen állapotok reformját égetően sürgetőnek vallja; s minthogy ezt honatyáink is így ismerik, s a kormány is teljesítette már a törvény által reá szabott kötelmét — mi, királyföldi magyarok is azt reméljük, hogy az újabb ó-szász planum az új szervezés elodázására czélt nem ér, s a t. javaslat nemsokára a képviselőházban érdemlegesen tárgyalatni fog, megoldatván e kérdés mindnyájunk megnyugtatására és nem az ó-százsok szájszólására, kizárólagos javára. Videant Consules!

V i d é k.

Tatrag, 1872. nov. 17-én.

A mai nap ünnepeünk vala. A művészet s annak érdekében hozott áldozat tette magyar evang. egyházközönségünkben ünneplétté a mai napot.

Az említett egyházközönség 1060 frtot tevő áldozattal átalakította, nagyította brassói orgonaművész: Nagy Józseffel orgonáját, új karzatokat emeltetett; községi falnag: Pajor István 170 frton brassói asztalos Barabás Károlylyal készítettett csinos szószékét; ezek felszentelése idézte elő az ünnepet.

Az ünnepeült lelkész Török József ur egy részleteiben jól összevágó és jól ki is vitt programmal igen érdeklővé, hatékonyvá és vonzóvá tevő.

De beszéljünk az egésznek koronájáról, az orgonáról.

Egy tekintet rá mindjárt megmutatja, hogy irt orgonaművész: Nagy József szép munkát végzett; a hangok edesbús, de mégis megrázó szárnyai átvezetnek az eszmék világába; belrészét tekintve a gépezet pontos összeműködését, az új találmányok alapjáni kiállítását bámulhatni.

Nagy József a tatragi orgonában, mihez a szégségben fölül az eddig még oly ritka forte és piánót, a hangerőt felényivel fokozó kapcsolót készítette, valóban monumentális művet állított elő.

Utólagosan még csak azt mondom: hogy itten, hol az egyház iskoláit községiesítette, bizonyítékát adta annak, hogy a községi iskolák mellett akadálytalanul lehet haladás a religio terén is, — nem ellentéte — mint hiesztelni szeretnék, egyik is a másikának.

Bérecztövi.

A horvátok kívánalmái.

A horvátok regni. bizottság a magyar kiküldötteknek már eléterjeszté azon munkálatát, melyben óhajait körvonaloza.

Tartalma a következő:

„Dalmát, horvát és szlavin királyság” állitassék vissza, mely hazánkkal s a más állammal államközöset képez.

Közös ügyet képeznének közigazgatási tekintetben a legfelsőbb udvartartás előirányzatának megállapítása; a pénz-, érem- és jegybankügy szabályozása; közösiügyi czelokra felveendő államkölesönök és ily kölcsönök konvertálása; azon kereskedelmi és állanszerződések megvizsgálása és helybenhagyása, melyek a magyar korona országait közösen és egyformán illetik, vagy területváltozásokat tárgyznak; oly államvaspályák ügye, melyek mindkét ország területét átszelik, továbbá oly vaspályák engedélyezése, melyek szintén mindkét területen léteznek, s egyúttal az egész állami közösi részéről kamatbiztosítást vagy szubvenziót, vesznek igénybe; végre oly folyamok fölötti intézkedések, melyek az ország határát képezik, vagy melyeknek partjai mindkét országot egyenlően érintik.

Közös ügyeket képeznék törvényhozási tekintetben: a közös államháztartás előirányzatai; a zárszámadások megvizsgálása; az indirekt adórendszer megvitatása és megállapítása; a mérték- és súlyrendszer fö-

TÁRCSA.

Őszszel.

Lehult a falevél, virág elnyilt...
Múló minden, mi lesz, mi volt!
Mi van, csak egy:
Az Isten ez!

Ütött az óra, a természet halál órája; minden ketyyenése a szerteduló kaszának egy-egy irlgalmatlan vágása. Egy hatalmas kézben van a bárd, mely sújt, s a szép természet felnyög, haldoklik, s végre kiszeneved, hogy majd, midőn a kéz int, ismét legyen: — muló minden, mi lesz! Mi van csak egy: az Isten ez! . . .

Megilletődve állok előtted elvirágozt, megöszült természet! Elmerengek rajtad, hervadozásodan. Mi szép, mily dicső valál te megsebzett, dult keblü, ékeidől megfosztott természet! — Hol a lomb-korona, mely egykor ugy megillette égre nyuló béreceidnek büszke homlokát? Hol van a virág-koszoru, mely kéjitalban fűrészté rozásás völgyeidnek mosolygó arczeit? Hol az „arany kalásszal ékes rónaság”?
Ősz természet!

Máskor, midőn a nap hegyek ormain megjelent; szétszakadoztak a sötétség foszladozó szálai, az erdő felzengett, a völgy, rét ragyogott; most nehez ködfátyol borul a bérezre, s homály földi a kihalt völgyet. Hol egykor a szellő a virágos réteken enyelgett, ott most szél süvölt a kopár téreken.

Pusztá, kihalt, ősz természet.

Egykor tombolt az orkán: a gyenge fűszál reszketett ugyan meghajolt, földre lapult; de vész multával újra magasra nyújtá fejecskejét; máskor zugott a vihar; de szüntével életre hívta a rózsá bimbót: — most — ah most alig mozdult a lég, ezer virág mint egy bűvös, mérges lehelletre életlen összerogyott! — most jött egy szélrohám, s a fák ezreinek milliárd levelei megsárgulva, összegörnyedve földre lezörögtek! S jön nemsokára a fergeteg, mely zugó kacajjal szórja szét a zugokban halomra gyűlt száraz lombokat, s sivitva ragadja magával az utolsó ágra száradt levelet is — tul halmon, rónákon!

Oh, pusztá természet! Hol a te éked?
Oda minden, mi volt: muló, mi lesz.
Mi van csak egy: az Isten ez!

Vári.

lötti törvényhozás; iparjegy és mintavéd; védintézkedések találmányi privilegiumokat, a szellemi tulajdon és tengeri kereskedelmet illetőleg; a váltói és bányajog, vám és kereskedelmi posta, távirat és hajózási ügyet illetőleg rendelkezések; az ipartörvényhozás, állampolgárság és oly egyesületek iránti határozmányok, melyek közös szervezés vagy nyereség céljából alakultak; végre az utlevél és az idegenek fölötti rendőrségi ügy.

A Horvát és Szlavonország polgári kormányzatába átment népesség után öt képviselőt küldetik a közös országgyűlésre, küldenének 34 képviselőt. A horvát-szlavon országgyűlés öt hóig (marcz.—jul.) tartana. A horvát-szlavon követek 4 képviselői és 1 főrendi delegatust választanak saját keblökből. A horvát-szlavon ügyek intézésére a közös kormánytól független, felelős kormány állítassék, székhelye Zágráb, élén álljon a bán, ezt a korona a magyar ügyelők ellenjegyzése nélkül nevezze ki. A közös kormánynál egy tárczanélküli horvát-szlavon miniszter nevezeték ki. A közös országgyűlésen a horvátügyek horvát nyelven is előterjesztendők.

Külföld.

A választási reform kérdése Angliában ismét napirendre készül kerülni. A titkos szavazás már el van fogadva; most a szabadelpvűpárt a választó kerületek új szervezését, s a parlamenti képviselők számának helyesebb szétosztását kezdi követelni.

Az olasz cabinet állását római közlemények nagyon megingatottak rajzolják. A kormány, hir szerint, a kamra legközelebbi összejutésekor a költségvetés azonnali tárgyalását követelendi, s ez alkalommal felhívni készül a házat, hogy nyilatkozzék, vajjon bizalommal van-e még iránta vagy nem. Ha követelése elutasítatnak, a cabinet azonnal visszalép. A kamra és a kormány közötti szakadás főleg a kolostor kérdésből származik; a kormány ez ügyben igen lanyhán járt el, noha a legújabb hírek azt jelentik, hogy végre határozottabb politikára szánta el magát, s törvényjavaslatában a szerzetes rendek főnöki székhelyeit is kizárás tárgyává teszi.

Berlinben a képviselők házában a belügyminiszter betérjészté a kerületi rendtartást, és reményét fejezte ki, hogy a ház' azt a kormánnyal egyetértőleg fogja elintézni. Továbbá a tartományi alap javadalmazására és az 1873-ki budgetre vonatkozó törvényjavaslatok terjesztettek elő. Reichensperger indítványt ad be Braunsberger vallási oktatása miatt; míg Mallinkrodt is tesz le a ház asztalára indítványt, mely szerint a szerzetes rendeket a népiskolában való tanítástól alkotmányoszerűleg eltilthatni nem lehet.

A f. hó 12. és 13-án dühöngött orkán egész Daniában vízáradást és rombolásokat okozott; egyes szigetek majdnem egészen víz alatt voltak. A Botte szigeten mind a 17 lakos odaveszett.

Stralsbundban az orkán és áradás miatt 80 hajó veszett el.

V e g y e s.

(A bajor király.) Münchenben elterjedt hir szerint, Gizella főhercegnő és Lipót bajor herceg menyegzőjére mely tudvalevőleg jövő évi april 24-én fog tartani, Budára fog jönni.

(A katolikusok) törvény adta önkormányzata még mindig a jámbor óhajások közé tartozván, a kolozsvári kath. egyházmegye mult vasárnap tartott közgyűlése, báró József Lajos indítványa következtében fölterjesztést határozott intézteni erdélyi püspök Fogarasy Mihályhoz megkérendő, hogy az 1868-ban működött kath. autonom gyűlést a tanácskozás folytatása végett mielőbb összehívja. Egyszersmind ezen fölterjesztés pártolására és támogatására a többi erdélyi egyház-megyét is felkérteni határozta. A fölterjesztés és átiratok szerkesztésére és megállapítására az indítványozó elnöksége alatt egy és szűkebb bizottság küldetett ki.

(Szt. Péter) szomszédfalunkat a mult pénteken nagy szerencsétlenség érte. Míg ugyanis a lakosság nagy része Brassóban volt héti vásáron, gyufávali játszásból roppant tűzvész keletkezett, mely a községet majdnem egészen elhamvasztotta a csépeletlen gabonakészletekkel. A gyors segílyt szükségű károsultak számára szerkesztésüink is fogad el könyöradományokat.

(Udvarhely város) képviselő bizottságáról azt írta a „M. P.“, hogy Lázár Mihály főispán ellen több törvénytelen rendelete miatt, panaszt nyújtott be a belügyminiszteriumhoz és a főispán felfüggesztését kérte és kijelentette volna, hogy annak elnöklése alatt többé nem fog összejutni. E közlemény ellenében Székelyudvar-

hely város polgármestere és tisztí ügyésze egy nyilatkozatot tesznek közzé, melyben kijelentik, hogy a város bizottsági közgyűlése ilyen határozatot nem hozott.

(A magyar- és erdélyországi) ev. ref. egyházkerületek f. hó 20-én egybehívott egyetemes értekezlete, az arra mindenfelől kiküldött számos egyházfőriak óhajtása folytán, azon oknál fogva napoltatik el, mivel a már is sok helyen mutatkozó s még nagyobb mérvben kifejlődhető epemirigy megszünte előtt hiveiket elhagyni nem akarják.

(A szász nemzeti egyetembe) képviselőkül Szeben-szék Kästner Henrik, Schochterus Károly és Bruckner Vilmost választotta meg. A szavazás megkezdése előtt minthogy a szék lakosságának nagyobb része román, ügyvéd Préda indítványba hozta, hogy az egyik képviselő román legyen, még pedig: dr. Racuciu, vagy dr. Borcia. Ez ajánlat azonban elfogadásra nem találván, a szavazás megkezdésekor a románok a gyűlési termet elhagyták.

(Baróthon szeptember közepén) elhagyatva nyomorban egy fészterben holt meg Bardocz János, ki egykor a vész idején nagy és lelkes szolgálatokat tett a hazának. Ő kath. pap volt egykor, de a szabadságharc kezdetén más működése kört választott lelkesen ébresztgetve szónoklataival a harc lángját. Mikor a nemzeti ügy megbukott, az ő elméje homályba borult és aztán elfelejtve, nélkülözések közt élt, mig nem a halál megszabadította.

(Temesváron) az építendő román színház ügyében tartott gyűlésen Valcanu József titkár felolvasá az eddigi eredményről szóló jelentést, mely szerint 1870-től fogva mostanáig e célre 16,000 frt. gyűlt össze.

(Bukarestben) nov. 13-án a földbirtokosoknak nemzeti földhitelintézet alapítása végett tartott első gyűléseztében 9 millió franknál többet irtak alá. A 30 millióra megszabott alaptőke hátralévő részét a vidékről nem remélik beszerezhetni.

Nekrológ.

SZERDAHELYI KÁLMÁN, a pesti nemzeti színház kitűnő művésze, a szintén híres Prielle Kornélia férje, az erdélyi közönségnek is kedvence, Nagybanján f. hó 14-én hunyt el 3 héti szenvedés után szivbajban. Hült tetemei f. hó 17. Pestre szállítottak, hol a nemzeti színházból örök nyugalomra tétettek.

FÜLÖP ELEK, fogarasi kir. járásbíró és országos ügyvéd f. hó 8-án halt el Fogarason 61. évében, tüdőlobban.

A közönség köréből.

Tisztelt szerkesztő ur!

Azon páratlan rendtelenségről akarom értesíteni — ha még szerencséje jobban mondva szerencsétlensége nem volt arról saját tapasztalatából meggyőződni, mely heti vásárok alkalmával a brassai piacon minden pén teken előadja magát, ismétlődik.

Ma épen héti vásár lévén kimentem a piacra ugy 12 óra tájt — és ezt kérem jól megjegyezni; mert nagy különbség az, hogy vajjon 8—9 óra között történhet-e így, midőn tömegesen érkeznek a vásárba jövők és rakodnak le árucikkeikkel, vagy később 3 órával is, midőn a vásárban összegyűlt nép kezd már szétoszlani eladván nagy részét a behozott árucikkeknak, — és elindultam a buzasoron, hol tudvalevőleg a legszelebb gyalogjárdával dicsekedhetik Brassó városa. De minő akadályok gördültek elém? Az egész járda a legnagyobb rendtelenségben össze-vissza hányt-vetett üres és tele zsákokkal volt ellepve, melyek mind meg annyi barikade tornyosultak lábaim elé. Végre nagy küzdés után áthatolva a zsákok tömkelegén áttérve a másik sorra minő akadály állotta minden ott elhaladni akaró halandónak utját?! Két jámbor ökör egy nagy fakó szekerbe befogva a gyalog embereknek szánt járdán a legkényelmesebben végig vezetettve. Mitevők lehetünk; ki kellett tértünk a szarvasok elől.

Ilyenek s ezekhez hasonlók történnék a brassai piacon!

Interpellatió Nemes Háromszék főispánjához!

Van-e tudomása arról, hogy Bölön közönségében a képviselő testület idei május 14-én megválasztván, még máig meg nem alakított, holott az illető hivatalnok-e tárgyban a közönség által kétszer szólítottatott fel, s ha van, szándékozik-e ezen a közönségi ügyek kezelését annyira zsidbasztó hivatali kötelesség mulasztásért intézkedni?

Egy birtokos.

Nyilt-tér.*)

Tanfelügyelői eljárás.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Engedjen becses lapjában ezen soraimnak egy kis helyet, melyekkel az igazság kiderítésére vélek eleget tenni. Ezen eset merült fel az eresztvényi iskolaszék és háromszéki tanfelügyelőség között: Mult évben az eresztvényi községi iskolaszék folyamodott államsegélyért, mivel önerején a törvénynek megfelelő iskolát fentartani nem képes, ezen folyamodásnak a m. k. vallás és közoktatási miniszterium eleget tett; még az 187½ tanév folyamára utalványozván 370 o. é. forintot tanítói fizetésül, — de ezen összeget tetszett a tanfelügyelőségnek az eresztvényi iskolaszéknek nem utalványozni, hanem áttenni az 187¾ tanév folyamára, azért, hogy nem állított ki az iskolaszék tanítói díjlevelet a tanítással foglalkozott tanítónak, pedig a folyamodás alkalmával felkérte az iskolaszék a tanfelügyelőséget, hogy minden szükséges kellekre utasítsa, és akkor a díjlevél kiállításáról egy szó sem volt, s ennek következtében történt a vétség. Jelen év május 3-án vettem a tanfelügyelőségnek egy privát levelét, a melyben felszólit engem mint iskolaszék elnökét, hogy sürgősön menjek be Szentgyörgyre a tanfelügyelőségi irodába, május 4-én be is mentem s megjelentem az illető helyen, a hol egyedül a tollnok urat volt szerencsém üdvözölni — a ki röviden eléadta, hogy az államsegélyt az 187½ tsnév folyamára megkapta iskolaszékünk a tanító részére, a mi kiténik aprilis 9-éről 8517 szám alatt kelt miniszteriumi leiratból. Ezután velem nyugtát iratott, mely alá volt írva a tanfelügyelő ur által, oly formán, hogy én az utalványozott 370 o. é. forintot a kezemhez vettem a kézdi-vásárhelyi adóhivataltól az 187½ tanév folyamára; de bizony nem én vettem ki, hanem az én nyugtámmal kivette a tanfelügyelőség május 6-án az adóhivataltól, és junius 10-én tudatta hivatalosan az iskolaszéket, hogy megkapta az államsegélyt — de nem kiadható a fenn eléadott okért. Vajon igazságosan járt el a tanfelügyelőség az iskolaszékkel s a miniszterium által utalványozott összeggel? mert ha az iskolaszéknek nem volt kiadható az összeg, akkor vette volna ki a tanfelügyelőség saját nyugtájával, vagy hagyta volna benn az adóhivatálnál az 187¾ tanév folyamára a hogy árt, mert a hogy a tanfelügyelőség kivette, az iskolaszék is kivehetette volna s tordította volna arra, a mire utalványoztatott a miniszteriumi leirat szerint.

Puskás Lajos,
ref. pap és isk. elnök.

Válasz Hamar Lajos kir. járásbírói végrehajtó rnak.

„Qui se escusat, se accusat.“ Igy járt Hamar Lajos kir. jbirói végrehajtó ur is. Igazolni akarván magát a helyett, hogy megezáfolta vona e lapok 85-ik számának nyilt-téri rovatában nyilvánosságra hozott állításomat, mentegetéscével még jobban megerősíti azt, és nem is felelnék zavart nyilatkozatára; de hallgatás esetében még elhinné, hogy neki van igaza. — Hamar ur rossz neven veszi és nagyon zokon esik érzékeny lelkének, hogy én a végrehajtókról általában ugy nyilatkoztam, miszerint ezek valóságos akadályai az igazságszolgáltatásnak. És ebből egy betűt sem vonok vissza ma is; mert okom volt és van rá nem csak Hamar ur, hanem több társai eljárása miatt is.

Hamar ur azt is állítja, hogy nyilt-téri cikkemben még a járásbírókat is piszkoltam. Ugyan mi által és mi módon?

De térjünk a dologra. Hamar ur hamis rágalomnak nyilvánítja azt, a mit saját nyilatkozata részint hallgatag, részint nyiltan valónak ismer el.

Én azt állítottam — és ebből most sem vonok vissza egy szót is, — hogy a kérdéses ügyben az árverezés még f. évi Szept. 28-ra volt kitézve, s felperes még sem kapott egy krt. is. Ez azt teszi, hogy végrehajtás utján azaz az árverezésből nem kapott az illető czég egy krt. is, azért van megemlitve az árverezés napja. Sőt nem hogy okt. 24-ig midőn a kérdés alatti cikk megjelent nem kapott volt felperes czég egy krt is, a szept. 28-ki árverezés eredményében, hanem nem kapott még máig sem egy krt. is.

Hogy alperesek az árverezés előtt és után is fizettek apronként, és mennyit épen kényök-kedvök tartotta az igaz; de ez nem a Hamar ur érdeme, hanem csakis alperesek jó akaratának kifolyása volt. Nem az itt a

*) E rovat alatt megjelent cikkekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget. Szerk.

kérdés, hogy felperes cég általában kapott-e valamit követeléséből vagy nem, hanem az, hogy a Szept. 28-iki árverezés eredményében kapott-e bár csak egy krt. is. — Határozottan állítom, hogy még mai napig sem. — Ha pedig a felperes csak az alperesek tetszéséből jut pénzéhez: a végrehajtói intézménynek nincs semmi értelme és önök, mint ezen intézmény közegei csak pictus masculusok maradnak az igazságszolgáltatás terén.

Hamar ur azt állítja továbbá, hogy az árverezés talán azért maradt volna el, hogy én szept. 26 és 27-én valamint okt. 24-én azt írtam volna, hogy miután a végrehajtás alatt állott peres tartozások jocsán törlesztettek az árverezést felfüggesztetni kértem. — Hamar ur ezen állítása az első betűtől az utolsóig nem igaz, a mi kitűnik a következőkből:

Összesen 9 egyén állott végrehajtás alatt; ezek közül egyetlen egyre nézve függesztetett fel az árverezés szept. 26-án teljesen, mert az árverezés előtt tökéletesen csak is ez az egy fizette le tartozását, erre nézve tehát eo ipso meg kellett, hogy szűnjék a további végrehajtás; egy másodikra nézve pedig szept. 27-én felfüggesztetett ideiglenesen azért, mert a 9 közül még leginkább igyekezett kötelezettségének eleget tenni és részben eleget is tett; a mi az október 24-iki levelet illeti, az már mit sem határoz — és felfüggesztésről abban szó sem lehetett miután akkor már a Hamar ur kegyelméből mindnyájan úgy is jóval túl voltak az árverezésen. De vegyük tehát, hogy 9 közül háromra nézve már szept. 28-ka előtt az árverezés felfüggesztetett, — a mi nem áll — kérdés hogy a más hat egyénre nézve mi okból és ki engedelméből függesztette fel Hamar ur mai napig az árverezést? midőn én specialiter, kijelöltem és megneveztem, hogy ki ellen és mi okból függesztendő fel az árverezés és ilyen volt szerinte 3 egyén, a többiekre nézve pedig a felfüggesztés indokolatlan, annyival is inkább mert az árverezés előtt világosan és határozottan megírtam, hogy mindazok ellen, kik a felfüggesztést igazolni nem tudják az árverezést multhatlanul meg kell tartani. Miért nem tartotta meg tehát legalább a hat egyén ellen az árverezést t. H. ur, erre feleljen.

De Hamar ur még tovább megy és a mit előbb állit, azt később saját nyilatkozatával czáfolja meg. Azt mondja ugyanis, hogy ő intézkedett a papolezi bírőhoz

az árverezendő tárgyak beszállítása iránt, de mind a mellett szept. 28-ra azokat nem állították elő.

Ha igaz volna az, a mit nyilatkozatában állit, hogy én az árverezés felfüggesztését kértem, akkor miért intézkedett Hamar ur mégis az iránt, hogy az árverezendő tárgyak szept. 28-ra beszállitassanak, hisz akkor erre többé sem szükség nem lett volna, sem jogában nem állott volna tennie. De úgy áll a dolog a mint én fennebb előadtam, — hát azért intézkedett és kellett is intézkednie, ha már csakugyan intézkedett H. ur. — S miután ezzel nyiltan bevallja H. ur, hogy szept. 28-án az árverezést nem tartotta meg, önként következik, hogy annak eredményében követelő cég egy krt. sem kaphatott és nem is kapott.

Továbbá azt mondja H. ur, hogy ő intézkedéseivel még sem szünt meg, hanem T. Gy.-nek két ökrét Nov. 2-án árvereztette és nevezett akkor még 45 frtot is befizetett. — Ugyan miért tette ezt nov. 2-án t. H. ur, ha az árverezés már szept. 26-án fel volt függesztve? És ha már csakugyan megtette, hát a vételárt és azt a 45 frtot hová tette; mert felperes még ebből sem látott egy krt., s végül miért nem tette híven és úgy, hogy a követelő fél jogait teljesen érvényre juttassa, hiszen nevezettnek nem csak két ökre volt lefoglalva hanem egy tehene is.

Hamar ur sajnálkozik alpereseken, és azt állítja, hogy felperesnek lehet maig is, lesz is örökre ellenük követelése, mintán a további fizetésre tehetetlenek. — Elhiszem ha Hamar ur maradna örökre végrehajtónak, hogy felperesnek örökre lenne alpereseken követelni valója; de nem azért ment tehetetlenek. Beszélhet ön tehetlenségéről, ott, hol 15—20 frt. követelés fedezésére épen ön foglalt és becsült legalább is kétannyi értékig, mint a követelés?

És H. ur nagylelkűnek is akar látszani emlékeztetvén felperest, hogy tegye szívére kezét és a per lényegét is tekintse ne csak alakiságát. — Mit tartozik a per alakja vagy lényege a végrehajtóhoz, van önnek a per eldöntéséhez mint végrehajtónak legkisebb köze is? és ha annyira nagylelkű és úgy fáj a szíve alperesek sorsa felett, miért nem engedte el nekik legalább az önt illő végrehajtási költségeket?

Továbbá, honnan tudja és mikép meri állítani H. ur, hogy alperesek tartozásukat kétszeresen s másodszor is fizetik. Figyelmeztetem, hogy olyanokat állitson a mit képes is leend bizonyítani.

Végül én is ajánlok önnek egyet. Ha hivatalt vállalt, igyekezzék annak kecsületesen, pontosan, lelkiismeretesen megfelelni s akkor nem lesz kénytelen hibáit ilyen gondatlan valótanságokkal mentetgetni; mer látja az ön szavai szerint: utólerik az embert s önnön magát mocskolja be, úgy, hogy a „pokolsára“ sem lesz képes lemosni a szennyet és piszkot. Ezek után az egész ügyet részéről teljesen befejezettek tekintve nyugodtan bocsátom a józan közvélemény széke elé.

Felperes.

Közgazdaság.

Vasúti egyezmény.

A Magyarország és Romania közt kötött nemzetközi szerződés a magyar és román vasutak csatlakozását illetőleg november 8-án Costaforu román miniszterelnök és báró Schlechta magyar-osztrák főconsul által aláíratott, s nov. 13-án a magyar miniszterelnök kezéhez került.

Az egyezmény következő főbb pontokat tartalmazza: az osztrák és magyar és román vasutak csatlakozási pontjai: Itzkani-Burdjueni-Vercierova, Vulcanuru (Oitoz) és Tömös. Az Itzkani-burdjueni ponton érintkező vnzalok már ki lévén építve s a forgalomnak átadva, mind a két kormány szabad nemzetközi forgalmat enged ezen vonalokon s az erre vonatkozó kérdéseket külön egyezmény által fogja meghatározni. A vercierovai összekötő vonal Temesvártól Orsován át Turnu-Szeverinig, a vulkáni vonal Petrosenitől a Vulkan szorosán át Filiáschig, az urui vonal a magyar keleti vasut egyik pontjától Urum át Adjud-Galatzig s végre a tömösi vonal Brassótól Tömösön át Plojestig vezetetik. A Temesvár-Lugos-Karansebes, orsova-vercierovai és a petroseni-vulkán-filiáschi vonalat mindkét kormány egyszerre fogja kiépíttetni s átadni a forgalomnak. Az urui összekötő pontnál találkozó vonalok az előbb említett két vonal megnyitása után legfőleg 4 év alatt lesznek kiépíttetendők. A magyar kormány kötelezi magát, hogy a brassó-tömös-plojesti vonalat az uruival egyszerre adja át a forgalomnak.

Az egyezmény kilencedik pontja szerint a közös (nemzetközi) határ-állomások azok lesznek, melyek legközelebb esnek a két állam határához. A 10. pont azon közös szabályokat tartalmazza, melyek szerint a vaspályák építendők s üzletük szabályozandó. A szerződés többi pontjai az említett vaspályákon alkalmazandó egyének-ről, a vámokról, rendőrségről, postáról s táviridáról szólnak.

Az ntolsó pont szerint ezen egyezmény az illető törvényhozások által történendő szentesítés után lép érvénybe.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: Herrmann Antal.

196. szám 167 1—3

Árlejtsi hirdetés.

A főméltségű földmivélés, ipar és kereskedelmi ügyi m. kir. miniszterinnak 1872. év. október hó 5-ről 12229. szám alatt keltezett magas engedélyezése folytán, az ó-sánczi vesztégintézeti lakáshoz építendő iroda, és a meglévő épület kijavítására, melyre 1,769 frt és 23 kr. utalványoztatott, december hó 15-én d. e. 10 órakor Ó-Sánczon nyilvános árlejtés fog tartatni.

Mire vállalkozni szándékozók oly felhívással értesíttetnek, hogy a kikiáltási ár 10% át mint bánat pénzt letenni kötelesek.

Az árlejtési föltételekről, valamint az építendő munkákról, az alólírott igazgatóságnál a vállalkozók magoknak tudomást szerezhetnek.

Kelt Ó-Sánczon 1872. évi nov. hó 13-án.

Magy. kir. vesztégintézeti igazgatóság.

Hirdetmény !!!

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy a mult hóban egyes, különösen divatárunkban dúsan berendezett üzletemet Kézdi-Vásárhelyt a piaczsoron a Szabó Mózes ur féle házban

ZAKARIÁS ÁRPÁD

czég alatt megújítottam.

Olcso és pontos kiszolgáltatást, valamint a helybeli látogatóimmal, úgy levél általi vidéki megrendelésekkel szembe ígérve, maradok a t. cz. közönség alázatos szolgálja

ZAKARIÁS ÁRPÁD.

168 1—0

MINDEN VERSENYT LEGYŐZENDŐ

tudomásra tesszük a t. cz. közönségnek, hogy egy 1870-iki sorsjegyet **26 részletre 5 frtjával**, következőleg **26 frttal olcsóbban** mint mások,

egy 400 frcos török-sorsjegyet **25 részletre 4 frtjával**, szintén **25 frttal olcsóbban** adunk.

Továbbá: Bank osztályunkban aláírás alá bocsátottunk

1000 dr. 400 frcos Török, és 1000 dr. Bukuresti sorsjegyet,

24 havi részletben 4 forint 50 krjával.

A fent említett sorsjegyeken kívül — bécsi és külföldi összeköttetéseinknél fogva — azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a venni óhajtóknak teljes előnyére — minden más értékpapírosokkal is **a napi árfolyam vagy tetszés szerinti részletekben** szolgálhatunk. — Bővebben értekezhetni bank-osztályunkban klastromutcza

Werzár Testvérek.

148 11—0